

ANTONÍN WINTER

HERODĚSŮV STÍN

ANTONÍN WINTER

HERODESŮV STÍN

 Indeart

2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Antonín Winter – heirs c/o DILIA, 2015
© INDEART, 2015

www.indeart.cz
978-80-7519-108-3 (PDF)

1.

Komisař Holý měl smůlu: první tisková konference v novém roce čtyřicet šest padla na jeho hlavu. Zrovna teď. Jako by neměl svých starostí dost. Případ Petrářová ne a ne se hnout z místa. Odpovídat v tomto rozpoložení na úskočné otázky novinářů se mu nezdálo spravedlivé.

S tupou odevzdaností cupital k hovorně. Za ním jako truchlící pozůstalí kráčeli zástupci ostatních skupin. Každý se v duchu připravoval na nejhorší. V poslední době, mírně řečeno, se nebylo čím chlubit.

Pravda, novináři je zatím omlouvali, také kriminálka byla mladá v tom veskrze mladém státě. Nejprve se musela ostřílet. Teprve pak přijdou výsledky. Zatím ovšem přicházely jen další případy — výsledek žádný. Situace k zbláznění.

Nikdo nepochyboval, že časem benevolence vyprchá a novináři se do nich pustí jako za starých časů první republiky. Šlo o to, kdy.

Komisař Holý byl přesvědčen, že dnes. Čert, jak známo, dělá na velkou hromadu.

Zastavil se u dveří a přehlédl chmurný zástup. Zevnitř se ozýval halas ne nepodobný ropotu třídy před příchodem učitele. Chvíli přemýšlel, co by pronesl povzbudivého. Když ho nic nenapadlo, rezignovaně mávl rukou a vstoupil.

Pod baldachýnem kouře z domoviny sedělo spříseženstvo novinářů.

„Pánové, pánové,“ zatřepal komisař rukou, „tady hodit sekeru... Neotevřeme na chvíli?“

„Máte rozum?“ zabouřili novináři. „Proč nezatopíte?“

Oficiálně se v hovorně netopilo proto, že hodinka tiskové konference nestojí za to. Pravý důvod vyplýval z poznatku, že množství a záludnost otázek jsou přímo úměrné teplotě, ve které jsou dotazy pronášeny. Kolem nuly otázky

ustávají. Neboť, co si budeme namlouvat, nakonec se uřekne i ten nejzkušenější kriminalista. Komisař Holý patřil mezi ně.

V mžiku se převtělil. Se zářivým úsměvem proběhl uličkou a stanul na stupínku.

„Dámo a pánové,“ v první řadě zahlédl reportérku Pražského zpravodaje, „jsem rád, že vás zase vidím. Doufám, že jste dostali náš bulletin a čekám na otázku.“

Tajemství úspěšného interviewu spočívá ve zdařilém předstírání náklonnosti, již dotazovaný nechová...

„Jak jste daleko s loupeží v Lutéciově ulici?“ přihlásil se první novinář. „V bulletinu o tom není ani řádka.“

„Nemáme nic, co bychom mohli veřejnosti prozradit. Přesto věříme, že v příštím vydání již nebudeme muset být tak skoupi.“

...ve zdařilém předstírání důvěrných sdělení, jež nejsou ani důvěrná, ani sdělení...

„Otiskli jsme vaši zprávu o přepadení trafikanta F. Z. Postižený nám druhý den telefonoval, že se nejmenuje Zikmund, ale Sigmund, a žádal opravu.“

„Je mi líto. Snažíme se vás informovat okamžitě, není divu, že někdy ve spěchu dojde k menšímu omylu.“

Otázka, odpověď, otázka, odpověď. Ke slovu se dostávali i zástupci ostatních oddělení. Tiskovka běžela podle programu. Komisař si tiše oddechl. Nezdálo se, že dnes budou rozsápání. Jeho pozornost nepatrně polevila. Tak se stalo, že přeslechl otázku. Teprve vyčkávavé ticho ho upozornilo, že je na řadě.

„Prosím?“ zeptal se lehce.

„Je něco nového v případě Petráňová?“ opakovala reportérka Pražského zpravodaje.

„V pátek jsme rozeslali zatykače,“ odvětil Holý optimisticky.

„To je hezké. Náš list ale už v prosinci otiskl o tom zločinu podrobnou reportáž. Od té doby dostáváme denně stovky dopisů, ve kterých se nás čtenáři ptají, jak jste daleko. Co jim máme odpovědět?“

Dobře ti tak, pomyslel si komisař při vzpomínce na podrobnou reportáž. Nahlas řekl: „Děláme, co můžeme. V republice je dvanáct miliónů lidí, a my hledáme jedinou ženu.“

„Jenomže za pár dní to bude měsíc, co zmizela.“

Komisaře napadlo, že je v hovorně zbytečně teplo. „Myslím, že jsme tu dobu nepromarnili,“ odpověděl ostřeji, než chtěl.

„To neříkám. Ale všichni bychom ji už rádi viděli za mřížemi. Je nebezpečí, že bude svůj zločin opakovat.“

Na chytáky měl Holý nos.

„Doposud jsme Petráňové nic nedokázali. Mluvit o jejím zločinu je předčasné.“

„Podle vás to tedy neudělala?“ přidal se jeden z novinářů. Pozornost se přece jen soustředila.

„Pravděpodobně udělala, proto jsme na ni vydali zatykač. Ovšem sebevětší pravděpodobnost není ještě jistota.“

„Neodpověděl jste na mou otázku,“ připomněla novinářka. „Nehrozí nebezpečí, že pachatel bude svůj čin opakovat?“

„Pokud je jí Petráňová, ne. K vraždě svého syna měla důvody. Zvrácenou touhu po pomstě, žárlivost a snad i finanční obtíže. Neříkám, že jsou to pádné důvody, ale lidé už vraždili z malichernějších pohnutek. Četl jsem tu reportáž. Mohu váš ubezpečit, že vaše představa šilence, který vraždí na setkání, neodpovídá skutečnosti.“

„Vám se zdá její chování normální?“

„To neříkám. Motivované.“

„Čím? Šlégl ji přece pět let žádal o ruku!“

Ta ženská je jak štěnice, pomyslel si Holý zoufale. Reportéři se nepokrytě bavili. Pokusil se o přátelský tón.

„Na to mohu namítat, že kromě Šlégla, který se teď snaží vypadat nevinně, nikdo o jeho nabídkách neslyšel. Ale nenamítnu. Naše polemika Petráňovou nechytí. Raději vás poprosím,“ komisař půvabně sepjal ruce, „o týden trpělivosti.“

Novinářka byla jak balvan: „Za týden může zabít pět dalších dětí.“

„Když dosud za tři neděle nezabila —“ vyjel komisař.

„Ne, ne. Nechme toho. Máte nějaký návrh, jak pátrání urychlit?“

Chyba! uvědomil si vzápětí. Dnes nejsem ve formě.

„Mám. Stejný jako minule. Svěřte pátrání našim čtenářům! Do týdne vám ji najdou!“

Hovornou zašuměl tichý smích.

„Jistě jste slyšela důvody, proč to zatím není žádoucí,“ řekl komisař pokorně.

„Neslyšela. Buďte tak laskav a řekněte mi je.“

Deus ex machina byl energický třicátník tmavě kaštanových vlasů, ulíznutých do pěšinky. Jmenoval se Blahoš a patřil do komisařovy skupiny. I když nesestoupil na blesku, měl jeho příchod stejný efekt.

Přistoupil ke stolu a chvíli Holému něco špítal. Komisař vyskočil. Několik okamžiků v něm bojoval opatrný profesionál a člověk, který může mít jednou poslední slovo.

„Tak už ji máme, paní redaktorko,“ neodolal nakonec a vyběhl z místnosti.

2.

Ale neměli ji. V ten čas byla Anna Petráňová podle závažnosti svých hříchů buď v pekle, nebo v nebi, anebo, jak věřil Holý, tam, kde již na ničem nezáleží. Ať tak či onak, oni ji neměli. Měli jen tělo, šedý valoun, vyvržený řekou.

Komisař pomalu odhrnul plachtu.

„Co tomu říkáte, doktore?“

Doktor Šimandl znal komisaře dost dlouho, aby nepokládal za nutné ho zaklínat pitvou, laboratorními rozbory a ostatními technickými figly. Mlčky přiklekl. Otevřel kufřík a vytáhl pinzetu.

Převozník se odvrátil.

„Patnáct až pětadvacet dní. Spíš pětadvacet, je pořádná zima,“ konstatoval doktor. „Vlasy lehce oddělitelné. Kůže na prstech se odchlípuje, nehty drží. Náznak rukavice smrti,“ zdůvodnil odborně.

„Pětadvacet dní...“ opakoval komisař zamyšleně.

„Kolik nám stačí?“

Blahoš chvíli počítal. „Dvacet. Dvaadvacátého prosince byl podán ten balík.“

Na silnici zastavila černá dodávka.

„Kudy se sem dostanou?“

„Za zatáčkou je odbočka,“ řekl převozník.

„Můžete jim ji ukázat?“ navrhl Blahoš.

„Rád.“

Dívali se za ním, jak se prolamuje škraloupy starého sněhu. Když dorazil k náspu, po kterém běžela silnice, mladík s výložkami strážmistra rozpačitě zakašlal: „No, nás už asi nebudete potřebovat, co? Že bychom šli...“

„Ani nápad. Počítám s vaší pomocí.“

Mladík se nejistě usmál. „To spíš tady od pánů z obvodu...“

Jen dlouholetý spolupracovník — doktor Šimandl — postřehl komisařovy rozpaky.

„Promiňte ... a vy jste odkud?“

„Z říčního oddílu. Strážmistr Červenka.“

„Když jsme přijeli, vnímal jsem zřejmě jen napolovic,“ omlouval se Holý.

„Srazili jsme se tu ze dvou stran,“ řekl muž z obvodu a představil se.

„Nebýt toho telefonu —“ začal strážmistr.

Holý byl však již myšlenkami jinde: „Kdo ji poznal?“

„My,“ řekl muž z obvodu hrdě. „Dělala vám hlavu, že?“

„Dělala.“

„Aspoň budete mít pokoj... Poznal jsem ji na první pohled — potvoru...“
uplivil si.

Komisař se rozhlédl. Řeka, zbavena regulace, tu plynula v širokém oblouku. Proud šelestil ledovými zmrázky v zatopených vrbinách. Na obzoru proti proudu se černala silueta města. Při úpatí náspu stál přízemní domek. Před ním, jako vykuchané velryby, ležely dvě pramice.

Na druhé straně se v mírném svahu táhla zasněžená pole. Od řeky je oddělovala řada topolů. Nahé větve se zvedaly k šedivé obloze. Asi sto metrů po proudu obklopovaly stromy rozlehlé stavení. Prázdnými korunami prosvítala střecha. Z komína se kouřilo.

Takový mír, napadlo Holého.

„Co je tam dole?“

„Hospoda. Teď mají zavřeno,“ informoval muž z obvodu.

Pod převoznickým domkem se objevila dodávka. Statečně vyjela na plochou louku.

Převozník zůstal opodál.

„Nezlobte se, mám slabý žaludek,“ omlouval se.

Holý kývl. „Jak jste tu dlouho?“

„Dvacet let.“

„A za tu dobu jste nikoho nelovil?“

Převozník mávl rukou. „Kolikrát. Ale na ně se dalo koukat.“

„Hm. V kolik jste ji objevil?“

„Kolem jedenáctý. Šel jsem vobhlídnout řeku, jestli nemám vytahat pramice.“

„Které?“

Převozník ukázal na vykuchané velryby.

„Jděte. To se dostane voda tak vysoko?“

„Jéje. Jestli chcete, doma vám ukážu rysku, kde byla v jedenačtyřicátým. Tady je to raz dva,“ vykládal převozník, rád, že může mluvit o něčem jiném.

„Kde jste ji našel?“

„Tam, ve vrbičkách.“

„Byla v nich zaklesnuta?“

„No, ty větve ji trochu držely, to jo, ale moc ne. Bidlem jsem ji snadno přitáh.“

„Nemohla v nich být několik dní?“

„Kdepak, právě sem doplavala. Kdybych ji nepřitáh, proud by ji zase strhnul.“

„Hm. Chodíte sem často?“

„Kolikrát denně. Hned dneska ráno například —“

„Vy jste tu už dneska byl?“

„Ano, asi v devět.“

„A jste si jist, že jste ji nepřehlédli?“

„Ale pane revírní...“

Komisař Holý se lehce usmál. Pro převozníka byl zřejmě revírní inspektor nejvyšší hodnost kriminální policie. Pohlédl dozadu k dodávce. Mordparta byla v plné práci.

„A co jste udělal potom?“

„Jak jsem ji našel?“

„Ano.“

„Vrátil jsem se domů, řekl mámě, aby dala oběd do trouby, a šel telefonovat.“

„Kam?“

„No na policii přece.“

„Myslím odkud.“

„Na konečný je budka. Většinou rozbitá, tentokrát jsem měl štěstí. Na policii mně řekli, abych počkal, že mě vezmou s sebou.“

„U utopené nikdo nezůstal?“

„Ne. Kdo? Máma na to není. Stejně jsem ji nechal hned na břehu, ze silnice nebyla vidět.“

„Když jste se vrátil, ležela tam, kde jste ji nechal?“

„Ano.“

„Už je v autě,“ podotkl komisař Holý. „Můžeme se vrátit.“

„Nezajdete k nám? Do tepla?“

„Děkuji. Myslím, že budeme hned hotovi.“

Přistoupil ke skupince.

„Tak jak to vypadá?“

„V pořádku. Máme všechno,“ hlásil Blahoš.

Komisař se obrátil k mužům z obvodu. „Vy jste tu byli první?“

„Ano. Hned jsme ji poznali, a tak jsem se vrátil a tuhle pan asistent tu zůstal s panem Novákem.“

„My jsme ji zatím vytáhli dál na břeh a přikryli plachtou,“ dodal asistent.

„Kdy jste přijeli vy?“

„Teda my zrovna nepřijeli, nemáme čím,“ řekl mladík od říčářů téměř omluvně. „My jsme sem přišli. V půl jedné.“

„Všechna čest vaší svědomitosti,“ řekl Holý. „V takové zimě...“ Mimoděk pohlédl na hodinky. Žaludek se nemýlil, bylo půl třetí. Rozhlédl se. „To je všechno, ne?“

„Totiž —“ zrozpačitěl zástupce říční policie. „My jsme sem nešli jen tak. Nás taky někdo volal.“

„Vás? A kdo? Vy jste je volal?“

Převozník rozhodně zavrtěl hlavou.

„Jak jsme teď slyšeli, tak to ani pan Novák nemohl být. Nám volal někdo před desátou.“

„A co říkal?“

„Že prý holešovickou propustí jde utopenec.“

„Kde?“ zavrčel převozník.

„Já jsem s ním nemluvil...“ Strážmistr byl samé rozpaky.

„Ano,“ potvrdil podsaditý muž ve vatovaném kabátu. „Bral jsem telefon. Nejdřív jsem myslel, že je to fůr, protože ten chlap hned zavěsil. Ani se nepředstavil. Ale pak nám to nedalo. Teda — tady panu strážmistroví —“

Červenka se začal zas omlouvat: „Říkal jsem si, kdyby to byla pravda, do smrti bych si to neodpustil. V nejhorším se trochu projdeme.“

„A jak se ukázalo — pravda to byla,“ uzavřel Holý.

„Nebyla,“ řekl převozník.

Ticho zajiskřilo.

„Prosím?“ nechápal komisař.

„Jestli byla v deset v holešovický šlajsně, tak já jsem čínskej mandarín. Vždyť v jedenáct jsem ji už tahal z vrbiček. To by musela mít motorák, aby to stihla.“

3.

„Viděli jste dnešní noviny?“ vpadl do kanceláře Standa Kadlec s Pražským zpravodajem v ruce. „Starý pukne vzteky.“

Mezi zprávami z domova se vyjímal tučný titulek: Nebezpečná vražedkyně konečně dopadena! Pod ním menšími písmeny: Úspěšný tah pražského kriminálního sboru! Komisař Holý zasahuje!

Dramatická chvíle tiskové konference.

Koncem roku přinesl náš list zprávu o otřesné tragédii, která se udála dva dny před Štědrým dnem. A. P., sedmatřicetiletá svobodná matka, zabila svého tříletého syna J. P. a jeho tělíčko poslala v rakvi otci dítěte J. Š. Událost vyvolala mezi čtenáři oprávněné rozhořčení. Na včerejší tiskové konferenci jsme se zajímali o další průběh vyšetřování. Komisař Holý, který jest případem pověřen, nás ubezpečil, že pachatelka bude v dohledné době dopadena.

Jeho slova byla vzápětí dramaticky potvrzena.

Zcela neočekávaně byl komisař z konference odvolán. Před svým odchodem nás ještě stačil informovat, že nebezpečná vražedkyně je zatčena. Uveřejňujeme zprávu neprodleně především proto, abychom uklidnili veřejnost. Navíc je to pěkný úspěch pražského kriminálního sboru, k němuž ze srdce blahopřejeme. Další podrobnosti o dopadení A. P. přineseme v příštích dnech.

„No, to je malér,“ poznamenal inspektor Blahoš. „Ta zpráva je ve všech novinách?“

Kadlec pokrčil rameny. „Čert ví. Objevil jsem ji, až když jsem vystupoval.“

„To se musí okamžitě zjistit,“ rozhodl Blahoš. „Pane kolego, buďte tak laskav a doběhněte do trafiky pro všechno, co dnes vyšlo.“

Pan kolega, který měl běžet pro noviny, jsem byl samozřejmě já — kriminální čekatel Charvát. Na to si mě tu podle Blahoše zjednali. Mlčky jsem vyrazil.

„Říkal Holý včera na tiskovce něco v tom smyslu?“ zajímal se Kadlec.

„Samozřejmě že ne. Jen mu vyklouzlo, že už ji máme.“

V té chvíli vešel komisař. „Co se děje? Charvát kolem mne letěl, jako když hoří.“

Inspektor Blahoš mu s truchlivým gestem podal složeného Zpravodaje.

„Poslal jsem Charváta pro ostatní deníky.“

„Hm,“ dočetl Holý, „to se povedlo.“

Proti všemu očekávání se zasmál. „Nevolal někdo?“

„Myslíte z ústředí?“

„Ale ne, na ústředí mohou být rádi, že nás jednou pochválili.“

Poslední věta je autentická, slyšel jsem ji už mezi dveřmi. Rychle se přesvědčili, že nikde jinde nic není.

Holý se šklebil. „Teď jí to vrátím i s úroky. I když...“

Nedopověděl, myšlenky letěly rychleji než řeč. „Pánové, prosím na poradu.“

„Chceme-li případ Petráňová uzavřít, jak se patří,“ zahájil jednání, „zbývá odpovědět na dvě otázky. Za prvé,“ zvedl palec a ukázal na Blahoše. „Kdo volal říčnímu oddílu? A za druhé,“ ukazovák namířil na Kadlece, „kde to Petráňová spáchala?“

Oba inspektoři kývli na souhlas.

„Bez té první odpovědi bych si troufal případ uzavřít. I když...“ zarazil se. „Nemám už platit?“

„Ne, dnes teprve dvakrát,“ řekl Blahoš.

„Teprve? Za čtvrt hodiny je to výkon,“ namítl Kadlec.

Komisařovo „i když . . .“ bylo proslulé. Na ústředí mu tak dokonce říkali: komisař Igdyš.

Holý pokračoval: „Tedy k té první otázce. Nejprve bychom si měli ověřit převozníkovo tvrzení. Pět hodin se mi zdá moc.“

„Jak?“

„Pokusem. Spojte se s říčáři. Něco hodit do propusti a určit, za jak dlouho se to dostane k přívozu. Současně se pokuste zjistit další podrobnosti o tom volání. Třeba si ještě na něco vzpomenou. Hlas, dikce, přesná formulace, však víte.“

„Ano.“

„Ale i kdyby to trvalo pět hodin,“ pokračoval po chvíli, „zase to moc neznamená. Lidé jsou divní. Třeba ji tam někdo opravdu ráno zahlédl. Třeba předtím měl s námi nějakou kontroverzi a říkal si, dobře jim tak. Celé dopoledne se tím žral a v deset, to je zrovna tak přestávka, když dělá od šesti, mu vytekly nervy a šel zavolat.“

„V šest ráno je tma jako v pytli,“ podotkl Blahoš.

„Pravda. Tím spíš bychom ho mohli najít. Už pro klid svědomí. Na ten pokus si vezměte s sebou i Kadlecovu partu. Doufám, že s tím budete během dneška hotovi.“

„Počkat, a co já?“ bránil se Kadlec. „Nechcete přece, abych sám našel místo, kde to Petráňová udělala?“

„Samozřejmě ne. Dnes si to nechte jen tak projít hlavou. Předpokládám, že jí nikdo nepomáhal. To znamená, že to udělala někde na samotě, v opuštěné stodole, v chatě, nebo tak nějak.“

„No nazdar!“ povzdechl si Kadlec.

„Maličkost to nebude. Ovšem vaši lidé budou celou akci jen kontrolovat. Provádět ji bude četnictvo. Víme, že Petráňová přijela do Prahy jedenadvacátého prosince v osm hodin večer. Druhý den ráno, v jedenáct, byl podán na hlavní poště ten balík. To znamená, že na všechno měla patnáct hodin. To není tolik. Potřebuji rozumný návrh, kam až máme pátrat. Ostatní zařídím.“

„Kristepane! To přece závisí na spoustě faktorů. Jen třeba výroba té rakvičky. Stloukla ji tu noc, nebo ji měla připravenou předem?“

„Těžko říct. Pro určení maximálního okruhu bude lepší, když budeme předpokládat, že ji měla připravenou předem.“

„Dobrá. A co dopravní prostředek? Auto vám za stejnou dobu ujede třikrát tak daleko než nějaký courák.“

„Auto ne. Auto předpokládá společníka a toho vylučujeme.“

„Co taxík?“

„Také ne. Výslechy taxikářů už máme. Jedině vlak nebo autobus.“

„To jste si na mne vymyslel pěknou věc,“ bědoval Kadlec. „Musí to být?“

„Rozhodně. Bez toho nemůžeme případ uzavřít. Já vím, na první pohled to vypadá strašně. Možná že by nebylo na škodu probrat si znovu svědectví průvodčích, kteří měli tu noc službu. Případně si promluvit s těmi, kteří měli službu druhý den dopoledne směrem do města.“

„Hu!“

„Jděte,“ utěšoval ho komisař, „tak hrozné to zas není. Skočím za Šléglem, případně za dalšími známými Petráňové, a seženu nějaké tipy. Určitě nejela jen tak, naslepo. Musela vědět, kam jede. A jakmile budou chlapi hotovi s tou telefonní záhadou, přijde vám na pomoc celá skupina. Pokud to bude potřeba. Osobně si myslím, že do týdne bychom to mohli uzavřít.“

4.

„Spojte mě, prosím, s redakcí Zpravodaje,“ řekl mi komisař. „K telefonu chci redaktorku Málkovou. Pak mě přepojte.“

„Ano,“ odpověděl jsem otráveně. „Mimochodem, když jste měli poradu, volal dvakrát nějaký doktor Rut.“

„Nějaký?“ pohoršil se komisař. „Vy nevíte, kdo to je?“

Pokrčil jsem provokativně rameny.

„Přece ten známý Petráňové.“

„Je mi líto, tady u telefonu se o případu moc nedozvím.“

„Hm. A vám se ho podařilo odrazit?“

„Říkal jste, že při poradě...“

„V pořádku.“

„Bude si prý stěžovat.“

„Na koho? Na vás nebo na mne?“

„Asi na oba. Poprvé říkal na vás, podruhé na mne.“

Vtom zvonil telefon. Zvedl jsem sluchátko a podal je Holému. „Už zase.“

„Holý,“ představil se komisař.

„Rut!“ vybuchlo sluchátko. „Tohle si vyřídíme, pane komisaři!“

„Jistě,“ souhlasil komisař, „oč jde?“

„Znáte trestní řád?“

„Doufám,“ mínil Holý. „Oč jde, pane doktore?“

„Nečekal jsem, že se o zatčení své klientky dozvím z novin. Máte přece ode mne písemné prohlášení, že přejímám její obhajobu.“

„Ach tak, už rozumím. Vy narážíte na ten článek dnes ve Zpravodaji. Tak to je omyl, pane doktore. Obyčejná novinářská kachna. Právě se chci spojit s redakcí a nadiktovat dementi,“ vysvětlil Holý.

„Jak to? Tady stojí, že přímo vy —“

„Právě. Neměl bych tu redaktorku žalovat?“

„Prosím?“ Doktor Rut ztrácel jistotu. „Ona si to celé vymyslela?“

„Celé ne. Jen to, že jsem prohlásil, že je Petráňová zatčena. Z toho mi vzniká škoda.“

„Jaká škoda?“

„Například teď dostávám vynadáno od slovuťného pražského advokáta.“

„Promiňte, pane komisaři, ale jistě chápete...“

„Chápu. Mimochodem, mohl bych se u vás po poledni zastavit?“

„Bude mi potěšením.“

„O tom nepochybuji. Jen abyste tam byl. Nemáte stání?“

„Ne. Jsem vám zcela k službám.“

„Děkuji,“ řekl Holý a zavěsil. „A teď mi zavolejte redakci. Nebo počkejte. Jaké má číslo?“

Otočil jsem Zpravodaje dozadu, přečetl číslo a Holý je vytočil.

„Prosil bych redaktorku Málkovou,“ ohlásil do telefonu.

„Paní redaktorka? Dobrý den, tady Holý. Jak se máte?“

Hlas na druhé straně se polichoceně zasmál. „Děkuji, dobře. Četl jste dnešní číslo?“

„Četl, právě proto volám.“

„Ale to nic. Doufám, že takovou zprávu budu moci v budoucnu otisknout častěji.“

„Což o to, to já také. Ale tuhle budete muset odvolat.“

„Prosím?“

„Odvolat!“ zaburácel komisař.

„Ale vždyť vy sám jste mi řekl —“

„Že už ji máme. A vy jste napsala, že jsme ji zatkli.“

„Cožpak jste ji nezatkli?“

„Ne,“ řekl komisař s potěšením. „Mohla jste si všimnout, že ostatní redaktoři byli opatrnější.“

„Ano, ale — já nechápu...“

„Hned vysvětlím. Když už si chcete hrát na Kische, měla jste vyběhnout za mnou a nespustit mě z očí. Ale sedět na židli a otiskovat senzačky — to nejde dohromady. Připravte si, prosím, tužičku, nadiktuji vám dementi.“

Na druhé straně se chvíli nic neozývalo!

„Haló,“ řekl Holý. „Máte připravenou tužku?“

„Ano.“

„Jelikož vidím, že zřejmě nemáte dost zkušeností, dovoluji si vás upozornit, že podle tiskového zákona jste odvolání povinna uveřejnit, a to v takové úpravě, jakou měl původní článek.“

Odkašlal. „Tedy nadpis: Odvolání. Použijete typ, kterým jste sázeli: Nebezpečná vražedkyně konečně dopadena, ano? Druhého titulku vás ušetřím. A teď text. Včerejšího dne jsme přinesli zprávu, že byla zatčena A. P., matka mrtvého tříletého J. P. Dále jsme A. P. označovali za nebezpečnou vražedkyni a tvrdili, že komisař Holý nás ubezpečoval, že ji, pomlčka, pachatelku, pomlčka, v dohledné době dopadne. Uvedená zpráva se nezakládá na pravdě.“

„Máte to?“ přerušil diktát.

„Ano,“ pípl telefon.

„Výborně. Teď uděláte odstavec a další text. Naopak jsme byli upozorněni, že označení pachatelka je nesprávné, pokud tato osoba není pravomocně odsouzena, což se v případě A. P. nestalo. Jmenovaná také nebyla zatčena. To je všechno.“

„Ale pane komisaři —“

„Pokud vás zajímá skutková podstata, obraťte se na Oblastní kriminální úřadovnu. Upozorňuji vás, že úřední text, který dostanete stejně jako všechny ostatní deníky, nesmí být do tohoto odvolání zahrnut. V nejlepším ho můžete uveřejnit někde vedle, jinak se jdu teď poradit se svým advokátem, zda váš článek není žalovatelný.“

„Moc se zlobíte?“

„Moc. Na shledanou.“

Ale nezlobil se. Naopak. Nápad, na který připadl nad novinami, se mu zamlouval stále víc.

Do dneška byla Petráňová nezvěstná. Dnes, alespoň podle článku ve Zpravodaji, se ji podařilo zatknout.

Jak na to budou reagovat lidé kolem ní? Doktor Rut se již ozval. To konečně komisař očekával. Jak se zachová Šlégl? Změní svou výpověď ze strachu před případnou konfrontací s Petráňovou? A pokud ano, v čem ji změní?

Čas do zítřejšího dementi by se neměl propást.

Odložil sluchátko: „O čem jsme to mluvili? Aha, vy jste si stěžoval, že pořád dřepíte u telefonu.“

Zarputile jsem mlčel.

„To je těžké, kamaráde,“ povzdechl komisař. „Někdo tu sedět musí. Když já začínal... Ne, toho vás ušetřím. Jak vám pomoci? Buď vás přidělím někomu do party, nebo budete chodit se mnou. Ale první podmínka je, že se seznámíte s případem do všech detailů.“

„Rád. Mně o nic jiného nejde.“

„Dobře. Tak tady máte klíč. První skříň vlevo. A moc mi to tam nepřeházejte.“

5.

Neuvěřitelné, co se dá o takové historii popsat papíru.

Jen výslechy mají na tři sta stran. Celkem ve věci Petráňové bylo vyslechnuto sto sedmdesát šest osob, počítáme-li i průvodčí a taxikáře, kteří měli kritickou noc službu. Hlavních svědků je padesát. Bývalí zaměstnavatelé, Šlégl, Šlégllová, doktor Rut, nájemníci z činžáku v Husovce, dělníci z Kabla a Waltrovky a lidé z Hostovců.

Přitom Šlégl, doktor Rut, paní Šplíchalová z Kabla a domovnice byli vyslechnuti dvakrát až třikrát.

Tři sta stran výslechů není nic ve srovnání s dokladovou částí. Celý příběh se tu opakuje znova — tentokrát ve fotografiích a technických expertizách. Nejprve několik snímků Petráňové. Na jednom je zachycena dokonce se synem, hezkým černovlasým klučinou. Jeho tmavé oči se zvědavě dívají do objektivu. Petráňová se usmívá, on ne; vypadá, jako by čekal, že každým okamžikem vyletí ptáček.

Děj bez přechodu zkrvaví. Na další fotografii je chlapec mrtev.

Leží v jakési truhle, ruce sepjaty na prsou. Oči zavřeny. Vypadá nesmírně dospěle a vážně — snad to dělají tmavé šaty, nepřiměřené jeho stáří: kalhoty a jednořadové sáčko. Jen bílé dětské botičky prozrazují skutečný věk. Z kapsičky na hrudi je vystrčen krajkový kapesníček.

Znovu mě zaplaví vlna hněvivé nenávisti: takový střízlíček! Chlapec je totiž zavražděn, zcela nesmyslně, brutálně a tupě zabit. V klopě kabátku je zaražena jehlice s červenou hlavičkou. Proniká látkou kabátu, košílkou, kůží, srdcem. Jediný odborný vpich. Na další fotografii je detailní záběr vražedného nástroje. Běžný aranžérský špendlík, zní posudek. Před použitím byl hrot přibroušen.

Je vůbec možné, aby takový čin spáchala matka?

Všechno se v člověku přičí — a všechno tomu nasvědčuje.

Tady je fotokopie průvodky, kterou byla mrtvolka odeslána. Je jisté, že ji vyplňovala ona. Není pochyb, že věděla, co posílá; tady je vzkaz adresátovi: Teď už nic nechci. A konečně — což sebevražda není tím nejvyšším stupněm přiznání?

Obludný, zběsilý čin je rozměňován expertizami do snesitelné formy.

Přesné rozměry truhličky, ve které byla mrtvolka odeslána; způsob zhotovení, chemická analýza laku. Daktyloskopická zpráva s negativním výsledkem. Papír použitý k zabalení, provaz, lepidlo, kterým je přilepena adresa příjemce i odesílatele, pečetní vosk. Rozbory, analýzy, odborné posudky. Obsáhlá lékařská zpráva — s útechou na konec: Smrt nastala okamžitě.

Následuje soubor fotografií z bytu Petráňové: temná neuklizená špeluňka v žižkovském činžáku. Stůl, dvě židle, skříň, kamna, rozestlaná postel. Holá

podlaha, okno. Ze stropu visí žárovka v porcelánovém stínidle. Ze snímků vane pustota provizória.

Soubor předmětů, nalezených v bytě. Detailní fotografie starého dřevěného penálu. V něm byly výstřižky z novin a útržek se vzkazem. Výstřižky se podařilo identifikovat. Jde o tři články z Árijského boje. Jednají o Petráňové — alespoň dva z nich. V prvním je uvedena iniciálami, v druhém plným jménem, u třetího není souvislost zřejmá. Autora se nepodařilo určit.

Fakta, fakta, fakta... ale co z nich? Kde je vysvětlení, proč tahle osoba provedla tak příšerný čin? V přemíře detailů tuším stejný nepokoj, stejnou touhu po vysvětlení. Jako by ti, co je shromažďovali, doufali, že někde se nalezne něco, nějaká drobnost, která bleskem osvětlí tu otřesnou historii.

Poslední, obsáhlá zpráva úředního psychiatra dojem potvrzuje. Jediné vysvětlení, když zásuvky zůstaly němé: Petráňová je blázen. Totiž, abych byl přesný — jde o akutní případ schizofrenie. Ojedinělý, z lékařského hlediska nesmírně zajímavý případ. Po zatčení je nutno okamžitě Petráňovou klinicky vyšetřit. Zpráva je doložena novou sérií výslechů, podrobně jsou zdůvodňovány jednotlivé příznaky choroby.

Přesto se cítím oklamán.

Jistě, matka, která zabije své dítě, není zřejmě normální. Ale je to jediná příčina? Lze pouze rozštěpením osobnosti vysvětlit onu opatrnost, jež nezanechala stop, ale současně ponechala tak zničující důkaz viny, jakým je vyplněná průvodka? Jak tohle srovnat? Dá se věřit, že opatrnost při činu byla diktována obavou, že svou pomstu nebude moci dokončit? Pokud to nebyl strach z trestu, jak to, že nikde nezanechala jediný otisk prstu?

A konečně — ten pád, ten náhlý zvrát v rozmezí necelých čtyř měsíců — dá se vysvětlit jen prudkostí duševní nemoci?

Průběh dosavadního pátrání je shrnut v důvodové zprávě.

27. prosince dostal Josef Šlégl, montér Rozvodných závodů, oznámení, že si má na poště vyzvednout balík. Došel si pro něj ještě týž den odpoledne a za

hodinu poté byl na policii. V balíku byla rakvička s mrtvolkou tříletého chlapce. Balík byl odeslán z hlavní pošty v sobotu, 22. prosince. Podle čísla zásilky byla dodatečně stanovena i hodina, kdy byl balík podán. V jedenáct dopoledne. Jako odesílatel byla uvedena Anna Petráňová s plnou adresou.

Josef Šlégl přiznal, že dítě je pravděpodobně jeho nemanželský syn, Josef Petráň. Anna Petráňová, odesílatelka, je matkou dítěte.

V osm večer přišlo hlášení na ústředí, v půl deváté vyjely vozy na udanou adresu. Anna Petráňové bydlela v jednom z rozlehlých žižkovských činžáků — a nebyla doma. Sousedky vypověděly, že odjela na vánoce domů a dosud se nevrátila. Kupodivu žádná nevěděla, kam to je — domů.

Tuto zprávu doplnil Josef Šlégl. Ještě v noci byla alarmována četnická stanice v Klatovech s žádostí o pomoc.

Případem byla pověřena skupina komisaře Holého. Komisař se ihned spojil s klatovskou stanicí. Zjistil, že Petráňová přijela domů — do Hostovců — 21. prosince a týž den se vrátila. Údajně zpět do Prahy. Syna, který byl v opatrování manželů Růžkových, odvezla s sebou.

Návrat do Prahy byl potvrzen výpovědí pokladní v Hostovcích, průvodčího lokálky do Klatov i průvodčího rychlíku Klatovy — Praha. Průvodčí rychlíku si dokonce pamatoval, že vystupovala až v Praze.

Tady stopa končila.

Prohlídka žižkovského bytu potvrdila svědectví sousedek: do bytu se Petráňová nevrátila.

Široce pojaté vyšetřování zaměstnanců veřejné dopravy i taxikářů, kteří měli ten večer službu, nic nepřineslo. Po Petráňové a jejím synu jako když se země slehne. Také výpovědi zaměstnanců hlavní pošty u přepážky balíků neměly žádný výsledek. V předvánočním shonu se nikdo nepamatoval ani na odesílatelku, ani na balík. Hledání motivu přivedlo na svědeckou lavici desítky lidí. Avšak ani v tomto směru se nepodařilo objevit něco nového.

Přes horečnou činnost skupiny, klatovské stanice i celého štábu odborníků stál případ na místě. Za tohoto stavu nahlédl i komisař, že podezření je jednoznačné, a požádal o vydání zatykače na Annu Petráňovou.

6.

Domky byly jeden jako druhý. Dvě okna dole, jedno nahoře, zprava arkýř. Vpředu zahrádka jako dlaň. Pátý domek v řadě patřil Josefu Šléglovi.

Komisař zazvonil.

Záclona ve štítovém okně se lehce zavlnila. Bouchly dveře. Pak bylo chvíli ticho. Holý trpělivě čekal. Nakonec stiskl tlačítko znovu.

„Co zas chcete?“ ozval se ženský hlas.

„Mluvit s vaším synem, paní Šléglová,“ odpověděl Holý zdvořile.

Domovní dveře se otevřely. Stála v nich statná, asi šedesátiletá žena. „Oč vám jde?“

„Je pan Šlégl doma?“

Žena dál trčela ve dveřích jako černý nepřátelský balvan. „Co mu chcete?“

„To je moje věc,“ odsekl Holý. „Otevřete?“

„Maminko, prosím tě,“ objevil se Šlégl ve dveřích. Odstrčil matku a spěchal k brance: „Dobrý den, pane komisaři. Pojd'te dál.“

Žena se uraženě stáhla.

„Znáte to,“ omlouval se tiše, „stále ve mně vidí malého kluka.“

Komisař se ušklíbl. Muž, který před ním poskakoval v pantoflích a vytahaných teplácích, měl k malému klukovi opravdu daleko.

V chodbě je ovanula sladká vůně pečiva.

„Narozeniny?“ vtáhl komisař teplý vzduch.

„Skoro... půjdeme nahoru, ne? Tam nás nikdo nebude rušit.“

V mansardě bylo příjemné teplo. Pod oknem stál kulatý stůl s křesílky.

„Posad'te se, prosím.“

„Tady bydlíte?“

„Od malička. V poslední době mi to začíná být trochu těsné,“ zasmál se Šlégl. Komisař v duchu potěžkal klenutý břich a mlčky souhlasil.

Kdesi dole bouchly dveře. Holý vyhlédl z okna. Před zahrádkou spěchala ženská postava v černém kabátě. U branky se zastavila a vrhla kradmý pohled k hořejšímu oknu.

„Jak vidím, vyrušil jsem vás,“ řekl Holý, „měli jste návštěvu.“

Šlégl mávl rukou. „Matčina známá.“

„Sousedka?“

„Skoro.“

V jeho chování bylo cosi, co komisaře dráždilo. Jakási zbabělá snaha zavděčit se, vyhovět, zdát se...

Holý se odvrátil od okna. „Prý se budete ženit?“

„Ano. Mám už na čase, ne?“

„Máte,“ řekl komisař chladně. „Četl jste dnešní noviny?“

„Ano... vlastně ani nevím... do něčeho jsem tam koukal... Co v nich je?“

Holý mu mlčky podal list. Nebezpečná vražedkyně konečně dopadena, křičel titulek.

Bojí se, pomyslel si komisař. Už měsíc se třese, kdykoliv se objevíme. Proč? Provedl něco? Nebo je to taková povaha? Hrozná povaha... Člověk má neustále chuť mu ublížit. Šlégl letěl po rádcích. Už to četl, řekl si komisař znechuceně. Kdyby byl aspoň lepší herec...

„Co tomu říkáte?“ zeptal se, když viděl, že Šlégl je na konci. Hostitel byl v rozpacích. Marně se snažil uhodnout, jakou odpověď komisař očekává. Pak ho duch osvítil: „Gratuluji,“ vyhrkl.

Komisař sevřel rty. Potom pokývl hlavou a schoval noviny. „Jen abyste věděl...“ utrousil pomalu. „Ze všech lidí, s kterými jsem dosud mluvil, jste znal Petráňovou nejdéle — a nejdůvěrněji.“

„Jak se to vezme,“ bránil se Šlégl. „Od dvaadvacátého jsem ji prakticky neviděl.“

„No no,“ namítl komisař, „nevím, čemu říkáte prakticky. Při výslechu jste uvedl, že jste za ní byl několikrát v Hostovicích a nabízel jí sňatek.“

„To jsem jel jeden den tam a druhý zpátky — s nepořízenou.“ Znělo to skoro, jako by žaloval.

„Kde jste se scházeli v Praze? Myslím předtím, než odjela.“

„Nejčastěji jsem za ní chodil k Weinfeldům do vily. Večeřeli přesně v sedm. Na to si stará Weinfeldka potrpěla. Po večeři jsem jí pomohl s nádobím a pak měla volno.“

„Kam jste chodili?“

„Různě — do biografu, někdy do divadla — Anna měla ráda opery — nebo jen tak, na procházku.“

„Zůstal jste tam někdy přes noc?“

Ke komisařovu úžasu se Šlégl začervenál.

„Proč... to...?“

„Pokud vím, nikdy jste nepopíral, že jste otcem malého Josefa.“

„Ne... to ne.“

„Pak, nezlobte se, není má otázka tak úplně nemístná.“

„...ano, několikrát jsem tam zůstal přes noc,“ vyrazil Šlégl, rudý jak rak.

„Kristepane,“ podivil se Holý, „na tom přece nic není. Častokrát?“

„Ne... ne moc. Teprve později, když je odvezli... pak ano.“

„A co na dovolenou? Byli jste spolu někde?“

Příplešlý pětadvacátník opět zčervenál jak panna. „Na dovolené ne. Párkrát na sobotu, na neděli, v chatě na Sázavě...“

„Výborně. Kdy to bylo?“

„V jedenačtyřicátém na podzim.“

„Kam jste tam jeli?“

„K jednomu známému. Do Pikovic.“

„Kam přesně?“

„Takhle nad řekou vpravo, když jdete podle trati.“

„Kdo byl ten známý?“

„Kamarád z práce. Už u nás nedělá. Po válce se odstěhoval do pohraničí.“

„Hm. Ovšem ta chata stojí doposud.“

„Ano. Prodal ji, jak jsem slyšel, docela dobře.“

„Komu?“

„To vám, bohužel, nepovím.“

„Nevadí. Kdy jste se vlastně s Petráňovou seznámili?“

„V jedenačtyřicátém v létě. Jednou v neděli. Celý den přšelo. Neměl jsem co dělat. V okolních biografech nic nehráli. Jen na Ořečovce dávali Barona Prášila, pamatujete?“

„Jak by ne. Hans Albers v hlavní roli.“

„Ano. Rozjel jsem se tam a měl jsem štěstí. No a ona seděla vedle mne.“

„Hm. Domluvili jste se hned?“

„Kdepak, na to já nejsem.“ Najednou byl docela milý. „Šel jsem za ní až k domu. U branky se otočila a povídá: Co si přejete, pane? Strašně vážně, to víte, když vás za protektorátu někdo sledoval, zvláště ji, sloužila u těch Weinfeldů...“

„Chápu. A potom?“

„No, pak jsme se domluvili.“

„Byla někdy tady?“

„Jak to myslíte — tady? V pokoji?“

„Ne. V domě.“

„Ano, představil jsem ji mamince. Chtěl jsem si ji vzít.“

„Maminka souhlasila?“

„Co mohla říkat? Jsem dospělý člověk.“

„Petráňová věděla, že si ji chcete vzít?“ zeptal se Holý důrazně a poklepal na noviny se zprávou o zatčení.

Bud' Šlégl upozornění nepochopil, nebo si byl jist. Odpověď přišla okamžitě:

„Ano.“

„A souhlasila?“

„Nejprve souhlasila.“

„Proč jste se tedy nevzali?“

„Ale. Všechno se tehdy tak zamotalo... ostatně, o tom už jsem vypovídal.“

Tady ochota končila.

„O všem jste vypovídal,“ podotkl komisař.

„Proč to tedy chcete slyšet ještě jednou?“

„Nechci. Jen že na to přišla řeč.“

Holý čekal, Šlégl mlčel.

„Jinde než v chatě na Sázavě jste nebyli?“

„Ne.“

Komisař se zvedl. „Dobrá. Zatím vám děkuji.“

7.

„Jak se vám u nás líbí?“ zeptal se Kadlec a obrátil stránku. Přejel očima výslech dalšího průvodčího a zapsal jméno a adresu.

Seděli jsme naproti sobě v komisařově pracovně. Mezi námi se vršily hromady papíru. Výslechy, technické zprávy, odborné posudky, Kadlec se hrabal v protokolech.

„No?“ protáhl po chvíli a vzhlédl.

Těžko odpovědět. Občas — dvakrát, abych byl upřímný — jsem byl venku s Kadlecovými lidmi, jednou s Blahošem. U Kadlece to šlo — nepoučoval, nehonil, nevytahoval se. To u Blahoše se vytahovali všichni. Stále jsem čekal, kdy mě pošlou pro semtele a já je do háje zelenýho. Tak daleko jsme nedošli. Jen jsme si pořád povídali, jak přísné to bývalo dřív, když oni nastupovali. Kolik toho musel člověk znát, aby se stal kriminálním čekatelem. Vzpomínáte, pane kolego?

Pak padlo slovo maturita a já bouchl jak prskavka. Na maturitu jsem alergický. Vylili mě ze septimy, hned jak zavřeli tátu. Netvrdím, že jsem byl nějaké studijní lumen, ale k té maturitě bych to byl doklepal.

Nastalo trapné vysvětlování, že samozřejmě jsem je špatně pochopil, že to tak nemysleli, ba naopak...

Příště mě nechali doma.

Když se to tak sečte, dva měsíce u telefonu a tři dny v terénu... Představoval jsem si to jinak, to je fakt.

„Tak aspoň řekněte, ať se jdu bodnout,“ sklonil se Standa Kadlec nazpátek k výsledkům.

„Ne, vy ne. Já jen uvažuji, jak bych to vyjádřil.“

„Proč? Řekněte rovnou: nelíbí a basta fidli. Stejně je to na vás vidět na první pohled. Přede mnou si servítky brát nemusíte.“

„To vím. Ostatně já si je neberu ani před jinými.“

„Slyšel jsem.“

„Vážně?“

„Jak jste je sjel.“

„Blahoš si stěžoval?“

„Ale ne, zač ho máte. To oni naschvál. Kam až mohou.“

„Moc ne.“

„No jo, vy jste ten partyzán...“

Na partyzána jsem také alergický. Zvlášť na takovéhle nažrané vtípkování. Nepřeju nikomu nic zlého, ale zkusit si... takový týden v lednu, v rozbitých botách, s maximem na hrbu a s Tiborem za zády...

Kadlec se rozchechtal. „Vás není těžké namíchnout. Věříte?“

„Podívejte, nezdá se mi, že bych se někomu vnucoval tím, že jsem byl partyzán.“ Hlas se mi třásl zlostí. „Nemohu za to, že to mám v papírech. Konečně všichni jsme něco za války dělali, ne? Proč se nepošklebujete třeba těm, co dělali u kriminálky i za protektorátu?“

„Asi proto, že je to tak nenaštve.“